

Na zlecenie Narodowego Instytutu Architektury i Urbanistyki, we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wśród przedstawicieli samorządów gminnych zostało przeprowadzone badanie na temat kształtowania krajobrazu i estetyki przestrzeni publicznych w gminach.

Głównym celem badania było rozpoznanie jaką wagę przywiązują władze i mieszkańcy gmin do problematyki estetyki otoczenia. Badanie miało także na celu zidentyfikowanie istniejących przeszkód w kształtowaniu wartościowego otoczenia oraz potrzeb i oczekiwanych zmian.

Dla 65,8% samorządów gminnych objętych badaniem ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz estetyka przestrzeni publicznych jest ważna dla rozwoju gminy i została ujęta w dokumentach strategicznych i planistycznych gmin (uchwałach). Częściej tego rodzaju postawy samorządów występują w przypadku gmin miejskich i miast na prawach powiatu. Zagadnienia związane z ochroną i kształtowaniem krajobrazu oraz estetyki przestrzeni publicznych najczęściej podejmowane są w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (85,9%) i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (78,6%). Potwierdza to rolę tych dokumentów jako podstawowych narzędzi kształtowania przestrzeni.

Jednocześnie tylko część wyznaczonych w studium przestrzeni publicznych (innego typu niż drogi), pozostaje objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to od 30% do 48% gmin. W około 20% gmin dla przestrzeni mających znaczenie dla integrowania społeczności i zdrowia mieszkańców (przestrzenie wielofunkcyjne, np. place miejskie oraz tereny zieleni) nie opracowano żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W zestawieniu z deklarowaną przez respondentów dużą wagą przywiązywaną do estetyki otoczenia, świadczy to o niedostatecznej świadomości i umiejętności wykorzystania miejscowych planów.

„Ustawa krajobrazowa” z 2015 r. szczególnie w mniejszych gminach pozostaje jak dotąd słabo wykorzystanym instrumentem. Tylko nieliczne gminy (1,3%) uchwaliły wspomniany akt prawa miejscowego, zaś niewiele większy odsetek (4,6%) pracuje nad jego projektem.

Również w niewielu gminach wykorzystuje się analizy krajobrazowe. Aktywnych pod tym względem jest 13% gmin i aż w połowie z nich analizy krajobrazowe pozostają tylko opracowaniami studialnymi i nie są uwzględniane w dokumentach gminnych.

Lokalne społeczności wydają się najbardziej zainteresowane kwestiami estetyki przestrzeni oraz zieleni, a także architektury. To w tych tematach zgłaszane są najliczniejsze postulaty obywatelskie. Mieszkańcy średnich gmin częściej przywiązują wagę także do ochrony widoku.

Wśród władz gminy najliczniej zgłaszane problemy w skutecznym kształtowaniu wartościowej przestrzeni dotyczą niedostatków przepisów prawnych, problemów z ich stosowaniem oraz edukacji i kształtowania świadomości społecznej odnośnie do estetyki i współdziałania w przestrzeni publicznej.

Samorządy lokalne dostrzegają konieczność regulowania estetyki otoczenia, przy czym aprobata dla wprowadzenia możliwości regulowania estetyki także na nieruchomościach prywatnych, widocznych z przestrzeni publicznych, wzrasta wraz z liczebnością mieszkańców oraz ze stopniem urbanizacji gminy.

Badanie ankietowe na zlecenie Narodowego Instytutu Architektury i Urbanistyki przeprowadziła firma ASM - Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. w grudniu 2018 r. na reprezentatywnej próbie gmin

Kształtowanie krajobrazu i estetyki przestrzeni publicznych w gminach – raport

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: czwartek, 04, kwiecień 2019 20:39

Alicja Cisowska

Odsłony: 923

---

liczącej 746 gminy (respondentami byli przedstawiciele samorządów gminnych).

Pełne wyniki badania w raporcie „Badanie na temat kształtowania krajobrazu i estetyki przestrzeni publicznych w gminach. Raport z badania” oraz aneks do raportu „Regionalne zróżnicowanie poglądów władz lokalnych w sprawach estetyki przestrzeni publicznych i krajobrazu”, dostępne na stronie NIAiU: (<https://niaiu.pl/badania/>)

Źródło: MKiDN